

Latvijas Republikas Veselības ministrijai
Brīvības iela 72, Rīga, LV – 1011

Rīgā 2014.gada 29.oktobrī

Par MK noteikumiem Nr.610”Aptieku un aptieku filiāļu izvietojuma kritēriji” no 02.08.2011.

Pašreizējās situācijas raksturojums no konkurences viedokļa.

Latvijas Brīvo Farmaceitu apvienība (LBFA) vēlas paust viedokli par aizsardzību mazām aptiekām situācijā, kad lieli aptieku tīkli, guvuši pārsvaru pilsētās, mēģina izkonkurēt individuālās aptiekas ārpus pilsētas. Latvijā ir vienota veselības sistēma. Farmaceits tāpat kā pārējie veselības aprūpes speciālisti nes profesionālo atbildību. Tikai atšķirībā no pārējās veselības aprūpes sistēmas aptieka nesāņem par sniegtajiem pakalpojumiem valsts budžeta līdzekļus. Tātad aptieka savu darbību nodrošina vienīgi no ienākumiem, kurus tā gūst no realizētajiem medikamentiem un citām precēm. Būtībā individuālā aptieka ir sociāls uzņēmums, kurai realitātē ir jāiztur nevienlīdzīga konkurences cīņa ar lielajām komercsabiedrībām.

Lielās ķēdes izmanto MK noteikumu Nr.610. 3.punktu, lai dažādos veidos izspiestu farmaceitu aptiekas no vēl daudz maz rentabliem lauku rajoniem un mazpilsētām, kur iedzīvotāju skaits ir mazāks par 4000.

Lai nodrošinātu pienācīgu un kvalitatīvu farmaceitisko aprūpi un aptieka spētu funkcionēt rentabli ir nepieciešams noteikts klientu daudzums uz vienu aptieku. Šobrīd tas nebūt nav tuvu tāds kā citās Eiropas valstīs. Bez tam, ņemot vērā iedzīvotāju emigrāciju, patiesais iedzīvotāju skaits iespējams ir mazāks nekā pēc statistikas datiem. Jāņem vērā, ka daļa lauku iedzīvotāji neizdara pirkumu savā aptiekā, jo izdarījuši to jau tuvējā pilsētā.

Ja Latvijā aptieka apkalpo līdz 2000 iedzīvotāju, tad alga farmaceitam nepārsniedz minimālo algu. Tā ir tikai alga, bet vajadzīga arī peļņa, lai segtu aptiekas izdevumus – esošos un plānotos: telpu īri, jānodrošina nepieciešamais zāļu sortiments pacientiem, samaksu par zālēm piegādātājiem, nodokļi, farmaceitu profesionālās apmācības, IT pakalpojumus, nederīgo medikamentu savākšanu, uzlīmes uz zāļu

Latvijas Brīvo Farmaceitu Apvienība

iepakojumiem, kases lentas, marķēšanas zīmes, bankas pakalpojumus, farmaceitu un farmaceitu asistentu civiltiesisko apdrošināšanu, telpu remontu, e-receptes ieviešanu, kancelejas preces u.c. Izdevumu ir daudz un tie nepārtraukti aug. Mazām aptiekām bilancē parādās peļņa, kā rezultātā jāmaksā uzņēmuma ienākuma nodoklis, tajā pašā laikā ir parāds piegādātājiem un grūtības izmaksāt minimālo algu.

Piecenojumi zālēm nav mainīti kopš 1998.gada. Ievērojot MK noteikumus Nr.899 izsniedzam lētākās kompensējamās zāles. Iedzīvotāju skaits Latvijā samazinās. Administratīvais slogs palielinās.

Neskatoties uz lielo aptieku skaitu un farmaceitu trūkumu, notiek intensīva darbība no „ķēžu” puses, lai atvērtu aptiekas mazpilsētās un laukos, tādējādi izkonkurējot kaut cik rentablās farmaceitu aptiekas.

Mazpilsētās no 2011.gada līdz 2013.gadam pārpirktas vai atvērtas no jauna vairāk kā 11% aptieku, process turpinās un šogad jau tādi ir 19 objekti. **Lauku rajonos** šajā pašā periodā pārpirktas vai atvērtas no jauna vairāk kā 11% aptieku, process turpinās un šogad jau tādi ir 17 objekti. Lielākajā daļā šo pārņemto aptieku, farmaceitisko aprūpi nodrošina neregulāri. Palielinot tā saucamo konkurenci, kas, tikai virspusēji raugoties, ir pacientu interesēs, notiek speciālistu nelietderīga, izšķērdīga izmantošana. Farmaceitiem jānodrošina kvalitatīva farmaceitiskā aprūpe, turpretī komersanti turpina veikt kvantitatīvus pasākumus – atver jaunas aptiekas, kurās nestrādā atbilstoši speciālisti. Šie divi aspekti - aptieku skaita palielināšanās un speciālistu trūkums ir cieši saistīti.

Ministru kabineta 2011.gada 2.augusta noteikumos Nr.610 "Aptieku un aptieku filiāļu izvietojuma kritēriji" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā (anotācijā) norādītie apsvērumi. Proti, anotācijā norādīts, ka „*aptiekām, lai nodrošinātu pienācīgu farmaceitisko aprūpi un tās spētu funkcionēt kā komercuzņēmumi, ir nepieciešams noteikts klientu daudzums. Aptieku skaits pilsētās jau šobrīd kopumā ir pārāk liels. Atceļot šos kritērijus un palielinot konkurenci aptieku vidū, aptiekas būs ieinteresētas pārdot pēc iespējas vairāk noteikta tipa medikamentus (kuriem ir izdevīgi pārdošanas nosacījumi), nevis konsultēt klientu un piedāvāt viņam nepieciešamākos vai cenu ziņā pieejamākos medikamentus, tādējādi apdraudot farmaceitiskās aprūpes kvalitāti un pacientu intereses*".

Lai arī aizsardzība pret konkurenci parasti netiek atzīta par aizsargājamu, MK noteikumu Nr.610 3.punkta ierobežojumu mērķis ir tieši pasargāt mazās aptiekas no pārlielu lielas konkurences, nodrošinot to spēju rentabli darboties stingri regulēta tirgus apstākļos. Aptieku skaitliskais ierobežojums nodrošinās mazām aptiekām iespējas rentabli darboties regulēta uzcenojuma apstākļos.

Latvijas Brīvo farmaceitu apvienība
Patversmes iela 1-1, Rīga, LV 1005
Reģ.nr. 40008134735
AS DNB banka
S.W.I.F.T. KODS: RIKOLV2X
LV11RIKO0002013282243

Tālrunis: +371 29422533
Fakss: +371 67392589
E-pasts: info@lbfa.lv
www.lbfa.lv

Latvijas Brīvo Farmaceitu Apvienība

Esošā sistēma nav motivējoša jauniešiem speciālistiem atvērt praksi laukos, ņemot vērā pieredzi, kad tikko viņi būs radījuši rentablu uzņēmumu, atvērsies konkurējošs uzņēmums. Gribam atgādināt, ka rentabilitāte aptieku sektorā nav nenormētas peļņas gūšana. Aptieka ir sociāla uzņēmējdarbība, kas pārsvarā strādā uz savas darbības nodrošināšanu un speciālistu atalgošanu. Neviens jaunais speciālists tāda augsta riska uzņēmējdarbību neuzsāks. Speciālistu trūkst, jo viņiem netiek dota iespēja izvēlēties būt par uzņēmējiem savā nozarē.

LBFA priekšlikumi.

- 1) LBFA atbalsta Veselības ministrijas piedāvāto MK noteikumu Nr.610 grozījumu sākotnējo variantu, saskaņā ar kuru, apdzīvotā vietā ar iedzīvotāju skaitu līdz 4000 drīkst atvērt vienu aptieku. Vienlīdzības principa vārdā, kas noteikts Satversmē šāds iedzīvotāju skaits būtu attiecināms uz jebkuru aptieku - gan laukos, gan pilsētā. Vienlaikus uzskatām, ka aptieku skaits pēc esošās formulas izsakāms veselos skaitļos un nav palielināms.
- 2) Pagaidām būtu saglabājumi 500m attālumā no aptiekas, kura gatavo zāles vai veic diennakts darbu.
- 3) 19.punktu šādā redakcijā:
19. Šie noteikumi neattiecas uz to aptieku darbību, kuras pārvieto vienas aptiekas darbības vietas adreses robežās.
- 4) Attiecībā par Homeopātisko aptieku varbūt var izdarīt izņēmumu, ņemot vērā, ka šai aptiekai būtu jau piešķirams gandrīz „muzejisks” statuss tās ilglaicīgās pastāvēšanas (no 1833.gada) un unikalitātes dēļ.

LBFA valdes priekšsēdētāja Sigita Čulkstena

Latvijas Brīvo farmaceitu apvienība
Patversmes iela 1-1, Rīga, LV 1005
Reģ.nr. 40008134735
AS DNB banka
S.W.I.F.T.: RIKOLV2X
LV11RIKO0002013282243

Tālrunis: +371 29422533
Fakss: +371 67392589
E-pasts: info@lbfa.lv
www.lbfa.lv